

ODŮVODNĚNÍ

k vyhlášce č. 291/2021 Sb., kterou se mění vyhláška č. 208/2004 Sb., o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat, ve znění pozdějších předpisů

Podle právního stavu ke dni 31. 8. 2021

Zpracováno Ministerstvem zemědělství v rámci legislativního procesu přípravy návrhu vyhlášky

OBEČNÁ ČÁST

1. Vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy a odůvodnění jejích hlavních principů

Cílem předloženého návrhu novely vyhlášky č. 208/2004 Sb., o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat (dále jen „vyhláška“), je především naplnit nové zákonné zmocnění obsažené v zákoně č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon na ochranu zvířat“).

Dalším cílem předloženého návrhu novely vyhlášky je změna minimálních standardů pro ochranu kategorie plemenic skotu ve věku od šesti měsíců, které jsou evidovány podle zvláštních právních předpisů, k využití v plemenitbě nebo jsou pro tento účel odchovávány (dále jen „krávy“).

Dne 4. prosince 2020 byl ve Sbírce zákonů vyhlášen zákon č. 501/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon nabyl účinnosti dnem 1. 2. 2021, s výjimkou ustanovení, která nabývají účinnosti později.

Novela vyhlášky je určena k provedení nového § 12g zákona na ochranu zvířat, který zní:

„§ 12g

Koně, osli a jejich kříženci chovaní jako zvířata hospodářská nebo zvířata v zájmovém chovu

(1) Koně, osli a jejich kříženci jako zvířata hospodářská nebo zvířata v zájmovém chovu musí být chováni s ohledem na druh a věkovou kategorii nebo hmotnost a další specifické podmínky nároků na jejich ochranu a pohodu podle stanovených minimálních standardů.

(2) Minimální standardy pro chov zvířat uvedených v odstavci 1, požadavky na velikost prostor a jejich vybavení, podmínky ustájení, požadavky na pomůcky, krmení a napájení stanoví ministerstvo prováděcím právním předpisem.“

Z důvodové zprávy k tomuto ustanovení zákona na ochranu zvířat citujeme:

„Doplňuje se nové ustanovení § 12g, které upravuje požadavky na chov koní, oslů a jejich kříženců. Ustanovení se doplňuje na základě podnětu Státní veterinární správy. Ustanovení se vztahuje na koně, osly a jejich křížence bez ohledu na to, zda se jedná o zvířata hospodářská nebo o zvířata v zájmových chovech.

V odstavci 1 a 2 se zavádí možnost stanovit minimální standardy pro chov zvířat uvedených v § 12g odst. 1 prováděcím právním předpisem.

Ustanovení § 12g se nemůže vztahovat na další druhy zvířat, neboť situace u koní, oslů a jejich kříženců je odlišná od ostatních druhů zvířat. Podmínky zájmových chovů koní a chovů hospodářských jsou v podstatě totožné, včetně pracovního či sportovního využití. To však není pravidlo u ostatních druhů chovaných v režimech zájmového chovu nebo jako zvířata hospodářská. Zde jsou u zájmových chovů odlišné podmínky, tedy i odlišné požadavky. Viz např. prase.

Zvířata hospodářská a zvířata v zájmových chovech je nutno rozlišovat. U těchto zvířat je zcela odlišný účel chovu a také podmínky chovu. Nelze automaticky převádět povinnosti chovatelů hospodářských zvířat na chovatele zvířat v zájmových chovech. Pro účely zákona na ochranu zvířat se rozumí

- hospodářským zvířetem zvíře chované pro produkci živočišných produktů, vlny, kůže nebo kožešin, popřípadě pro další hospodářské nebo podnikatelské účely, zejména skot, prasata, ovce, kozy, koně, oslí a jejich kříženci, drůbež, králíci, kožešinová zvířata, zvěř a jiná zvířata ve farmovém chovu a ryby, včetně zvířat produkovaných jako výsledek genetických modifikací nebo nových genetických kombinací,*
- zvířetem v zájmovém chovu zvíře, u kterého hospodářský efekt není hlavním účelem chovu, a to buď chované v prostorách k tomu určených, nebo v domácnosti, jehož chov slouží především zájmové činnosti člověka, nebo zvíře sloužící člověku jako jeho společník.“*

Vyhláška již v současné době upravuje minimální standardy pro koně, osly a jejich křížence chované jako zvířata hospodářská. Nově se proto do vyhlášky doplňují pouze minimální standardy pro koně, osly a jejich křížence chované jako zvířata v zájmových chovech.

Přestože je vyhláška primárně určena pro chovatele hospodářských zvířat, doplňuje se do ní v současné době ustanovení, které je určeno chovatelům zvířat v zájmových chovech. Důvodem tohoto postupu je zabránění nedůvodným rozdílům v podmínkách chovu koní, oslů a jejich kříženců jako zvířat hospodářských a jako zvířat v zájmovém chovu. Dalším důvodem je přehlednost právní úpravy, kdy chovatel koní, oslů a jejich kříženců nalezne pravidla chovu v jednom právním předpise.

Návrh vyhlášky je formulován tak, aby nevznikaly nedůvodné rozdíly v podmínkách chovu koní, oslů a jejich kříženců jako zvířat hospodářských a jako zvířat v zájmovém chovu. Jestliže tedy někdo v současné době chová koně, osly a jejich křížence jako hospodářská zvířata, nebude nucen měnit podmínky chovu ani stavební uspořádání zařízení určených pro chov, pokud začne chovat koně, osly a jejich křížence jako zvířata v zájmovém chovu. Totéž platí opačně. Cílem právní úpravy tedy je, aby pro koně, osly a jejich křížence platily stejné podmínky chovu bez ohledu na účel chovu. Jak již bylo uvedeno v důvodové zprávě k novele zákona na ochranu zvířat, již v současné době jsou tyto podmínky prakticky totožné. Toto povede ke zjednodušení kontrol na úseku ochrany zvířat proti týrání prováděných orgány krajské veterinární správy.

Nová právní úprava tak nepřináší nové podmínky chovu koní, oslů a jejich kříženců, ale pravidla pro zájmové chovy řeší odkazem na pravidla pro chovy hospodářských zvířat tak, aby bylo zřejmé, která ustanovení vyhlášky a od jakého data se na chovatele zvířat v zájmovém chovu vztahují.

Změna v § 2 odst. 7 písm. a) a nové písm. b) vyhlášky se týká minimálních standardů pro chov skotu (krav) ve volném ustájení. Změny striktního požadavku na to, že počet zvířat ve volném ustájení nesmí být větší než počet boxů a počet míst v krmišti, vycházejí z poznatku,

že chovy s plně řízeným pohybem krav v jednotlivých sekcích a automatickým dojitím systémem a adlibitním krmením přináší předvídatelnou retenci zvířat v jednotlivých sekcích, takže boxy nevyužívá v žádném okamžiku plný počet zvířat. To umožňuje chovat v takovéto technologii více zvířat, než je ustájovacích boxů, aniž se naruší pohoda zvířat. Na základě studie provedené Výzkumným ústavem živočišné výroby je možné počet chovaných zvířat navýšit o 20 %, než je počet boxů. Návrh této změny vychází z potřeb provozu a je odpovědí na výzvy dané nástupem nových technologií.

Cílem navrhované právní úpravy je také změna v § 12 vyhlášky - minimální standardy pro ochranu běžců. Návrhem novely vyhlášky dochází k úpravě prostorových podmínek pro chov běžců (tedy pštrosa dvouprstého, nandu pampového a emu hnědého) a k úpravě těch ustanovení vyhlášky, kde na základě poznatků z praxe vyplynul rozpor s původními požadavky. Revize minimálních standardů pro chov běžců je změnou, která v této oblasti povede ke snížení zbytečné ekonomické zátěže a omezení chovatelů, aniž dojde k narušení dobrých životních podmínek chovaných zvířat.

Změny v § 12 vyhlášky týkající se minimálních standardů pro ochranu běžců vycházejí z více jak dvacetileté zkušenosti chovatelů s chovem běžců v České republice. Změny byly konzultovány s chovateli z Českého svazu chovatelů pštrosů. Z pohledu dlouhodobé praktické zkušenosti se současné požadavky jeví jako nadhodnocené a nadbytečně ekonomicky i prostorově omezující tyto chovy. Proto je navrhována jejich změna. Požadavky na výšku přístřešků a šířku průchodů byly stanoveny obecněji, postihují tak lépe velkou variabilitu výšky i hmotnosti chovaných zvířat danou jak rázem chovaného zvířete (pštros červenokrký, modrokrký a černokrký), tak cílem chovu (chovná či jatečná zvířata). Návrh této změny vychází z potřeb provozu a je reakcí na nové provozní poznatky, které v době vzniku vyhlášky ještě nebyly známy.

Na základě požadavku Státní veterinární správy bylo do novely vyhlášky doplněno ustanovení § 13, které zavádí minimální standardy pro ochranu králíků chovaných jako zvířata hospodářská. Cílem navrhované právní úpravy je stanovení základních požadavků na chov králíků.

2. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy se zákonem, k jehož provedení je navržena

Navrhovaná právní úprava je v souladu se zákonem č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, a jeho zmocňovacími ustanoveními.

3. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie a obecnými právními zásadami práva Evropské unie

Předpisy Evropské unie nejsou touto novelou vyhlášky implementovány.

V širších souvislostech se oblasti upravené návrhem dotýká např. směrnice Rady 98/58/ES ze dne 20. července 1998 o ochraně zvířat chovaných pro hospodářské účely. Uvedená směrnice se sice vyhlášky týká, ale byla do vyhlášky implementována již v minulosti. Implementace byla dokončena a v současné novele vyhlášky nejsou žádná ustanovení této směrnice do vyhlášky implementována.

Do vyhlášky byly dále v minulosti implementovány:

- Směrnice Rady 1999/74/ES ze dne 19. července 1999, kterou se stanoví minimální požadavky na ochranu nosnic,

- Směrnice Rady 2007/43/ES ze dne 28. června 2007 o minimálních pravidlech pro ochranu kuřat chovaných na maso,
- Směrnice Rady 2008/119/ES ze dne 18. prosince 2008, kterou se stanoví minimální požadavky pro ochranu telat (kodifikované znění),
- Směrnice Rady 2008/120/ES ze dne 18. prosince 2008, kterou se stanoví minimální požadavky pro ochranu prasat (kodifikované znění).

Také implementace těchto směrnic byla dokončena a v současné novele vyhlášky nejsou žádná ustanovení těchto směrnic implementována.

Zrušuje se odkaz na Směrnici Rady 93/119/ES ze dne 22. prosince 1993 o ochraně zvířat při porážení nebo usmrcování. Tato směrnice byla zrušena Nařízením Rady (ES) č. 1099/2009 ze dne 14. září 2009 o ochraně zvířat při usmrcování, které není do vyhlášky o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat adaptováno. Adaptace nařízení o ochraně zvířat při usmrcování je zajištěna jinými právními předpisy. Jedná se o zákon na ochranu zvířat, vyhlášku č. 418/2012 Sb., o ochraně zvířat při usmrcování, ve znění pozdějších předpisů, a vyhlášku č. 22/2013 Sb., o vzdělávání na úseku ochrany zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů.

Ustanovení § 2 odst. 1 písm. k) bylo vypuštěno, neboť uvedená problematika je již upravena v nařízení Rady (ES) č. 1/2005 ze dne 22. prosince 2004 o ochraně zvířat během přepravy a souvisejících činnostech a o změně směrnic 64/432/EHS a 93/119/ES a nařízení Rady (ES) č. 1255/97. Toto nařízení v příloze I, kapitole I bodu 2 písm. e) stanoví: *„Poraněná zvířata a zvířata s fyziologickými potížemi nebo patologickými stavy se nepovažují za způsobilá k přepravě, zejména pokud jde o selata mladší tří týdnů, jehňata mladší jednoho týdne a telata mladší deseti dnů, ledaže jsou přepravována na vzdálenost menší než 100 km“*. Vyhláška o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat neimplementuje nařízení o ochraně zvířat během přepravy. Uvedené ustanovení nařízení o ochraně zvířat během přepravy je přímo aplikovatelné a nevyžaduje adaptaci do vnitrostátního právního řádu.

Vyhláška o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat nemá za cíl upravovat ochranu zvířat při přepravě, kterou již upravuje Nařízení Rady (ES) č. 1/2005 ze dne 22. prosince 2004 o ochraně zvířat během přepravy a souvisejících činnostech a o změně směrnic 64/432/EHS a 93/119/ES a nařízení Rady (ES) č. 1255/97. Cílem novely vyhlášky o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat nemůže být ani aplikace přísnějších ustanovení, než stanoví uvedené nařízení.

Ve Směrnici Rady 2008/119/ES ze dne 18. prosince 2008, kterou se stanoví minimální požadavky pro ochranu telat, v platném znění, není uvedený požadavek upraven.

Jelikož se jedná o technický předpis, podléhá notifikaci podle směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/1535 ze dne 9. září 2015 o postupu při poskytování informací v oblasti technických předpisů a předpisů pro služby informační společnosti.

Podle čl. 1 bod 1 písm. a) uvedené směrnice se výrobkem rozumí každý průmyslově vyrobený výrobek a každý zemědělský produkt včetně produktů rybolovu. Stanovením podmínek chovu hospodářských zvířat vyhláška upravuje podmínky, za kterých jsou produkovány zemědělské produkty.

Podmínky chovu koní, oslů a jejich kříženců nejsou ošetřeny legislativou EU. Toto platí jak pro zvířata hospodářská, tak pro zvířata v zájmovém chovu. Evropská unie neupravuje podmínky chovu zvířat v zájmových chovech.

Podmínky chovu skotu (krav) ve stájích s plně řízeným pohybem a automatickým dojitím systémem nejsou ošetřeny legislativou EU.

V Evropské unii v současné době neexistuje žádné nařízení nebo směrnice, které by závazně upravovalo minimální standardy pro ochranu běžců nebo králíků.

Návrh není v rozporu s judikaturou soudních orgánů Evropské unie a je v souladu s obecnými zásadami práva Evropské unie (např. zásadou proporcionality a zákazem diskriminace).

4. Zhodnocení platného právního stavu a odůvodnění nezbytnosti jeho změny

Vyhláška o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat stanovuje specifické požadavky na ochranu hospodářských zvířat s ohledem na druh a věkovou kategorii nebo hmotnost. Tyto požadavky vyplývají ze zákona na ochranu zvířat, ke kterému je tato vyhláška prováděcím právním předpisem, z mezinárodních smluv (např. Evropská dohoda o ochraně zvířat chovaných pro hospodářské účely) a z předpisů Evropské unie. Jak již bylo uvedeno výše, nejsou ale předpisy Evropské unie touto novelou vyhlášky dotčeny. Tato vyhláška nabyla účinnosti dnem 1. května 2004.

V současné době se tato vyhláška nevztahuje na zvířata v zájmovém chovu. Po novele se bude vyhláška vztahovat také na koně, osly a jejich křížence, kteří jsou chováni jako zvířata v zájmovém chovu. K důvodům tohoto postupu viz výše.

Výše uvedené ale v žádném případě neznamená, že by chovatel koní, oslů a jejich kříženců chovaných jako zvířata v zájmovém chovu byl nepostižitelný, pokud tato zvířata týrá. Již v současné době se na tohoto chovatele vztahují například ustanovení zákona na ochranu zvířat, která uvádějí, co se považuje za týrání zvířat, a ustanovení, která upravují povinnosti chovatelů zvířat v zájmových chovech. Nejzávažnější případy týrání koní, oslů a jejich kříženců lze stíhat jako trestný čin týrání zvířat podle trestního zákoníku.

Již nyní je tedy možné chovatele koní, oslů a jejich kříženců chovaných v zájmových chovech postihnout například za porušení následujících zákazů uvedených v § 4 zákona na ochranu zvířat. Dále uvádíme znění § 4 zákona na ochranu zvířat po novele provedené zákonem č. 501/2020 Sb.:

„§ 4

(1) Za týrání se považuje

- a) nutit zvíře k výkonům, které neodpovídají jeho fyzickému stavu a biologickým schopnostem a prokazatelně překračují jeho síly,*
- b) podrobit zvíře výcviku nebo veřejnému vystoupení anebo obdobnému účelu, je-li toto pro zvíře spojeno s bolestí, utrpením, zraněním nebo jiným poškozením, jakož i vychovávat, cvičit nebo účelově používat zvíře k agresivnímu chování vůči člověku nebo jiným zvířatům,*
- c) z jiných než zdravotních důvodů*
  - 1. omezovat výživu zvířete včetně jeho napájení, nestanoví-li zvláštní předpis jinak,^{1f)}*
  - 2. podávat zvířeti potravu obsahující příměsi nebo předměty, které mu způsobují bolest, utrpení nebo jej jinak poškozují,*
  - 3. omezovat bez nutnosti svobodu pohybu nutnou pro zvíře určitého druhu, pokud by omezování způsobilo utrpení zvířete,*
- d) vydat slabé, nevyléčitelně nemocné, vyčerpané nebo staré zvíře, pro které je další přežívání spojeno s trvalou bolestí nebo utrpením, k jinému účelu než neodkladnému a bezbolestnému usmrcení,*
- e) podávat zvířeti dopingové látky a jiné látky poškozující organismus s cílem změnit jeho výkon nebo vzhled,*
- f) cvičit nebo zkoušet zvíře na jiném živém zvířeti, s výjimkou výcviku loveckého dravce^{1e)},*

používat jiných živých zvířat jako lákadel nebo nástrah, aniž by to vyžadoval lov^{1d)}, štvát zvířata proti sobě, aniž by to vyžadoval lov, výcvik nebo použití ovčáckého nebo pasteveckého psa, příprava zvířete k jeho vypuštění do volné přírody nebo k činnosti uvedené v § 14 odst. 8, g) provádět nebo nechat provést chirurgické zákroky za účelem změny vzhledu nebo jiných vlastností zvířete, a to i v případech, že by uvedené zákroky byly provedeny za použití prostředků pro celkové nebo místní znecitlivění, prostředků snižujících bolest nebo jiných metod, nejde-li o případy uvedené v § 7 odst. 3 a 4, zejména

1. kupírovat uši, ničit hlasivky nebo používat jiných prostředků k omezení hlasitých projevů zvířat anebo z jiných než zdravotních důvodů amputovat drápy, zuby, jedové nebo pachové žlázy,

2. z jiných než zdravotních důvodů řezat paroží nebo jeho části ve vývojové fázi živé tkáně,

3. poškozovat kosti, svaly nebo nervy křídel ptáků starších 3 dnů tak, aby bylo zabráněno jejich létání,

h) provést technický zákrok, který vyvolá bolest, utrpení nebo poškození zdraví zvířete, nebo chirurgický zákrok za účelem znemožnění nebo změny trvalého označení zvířete čipem nebo tetováním,

i) používat podnětů, předmětů nebo bolest vyvolávajících pomůcek tak, že působí klinicky zjevné poranění nebo následné dlouhodobé klinicky prokazatelné negativní změny v činnosti nervové soustavy nebo jiných orgánových systémů zvířat,

j) podávat zvířeti bez souhlasu veterinárního lékaře^{1f)} veterinární léčiva a přípravky²⁾ s výjimkou těch, které jsou volně v prodeji, provádět krvavé zákroky, pokud nejsou prováděny osobou odborně způsobilou^{1f)} nebo úprava kopyt a podkovářské úkony, pokud nejsou prováděny osobou, která splňuje odbornou způsobilost podle zvláštního právního předpisu;¹⁰⁾ za tyto zákroky se nepovažují paznehtářské úkony a úkony uvedené v § 64b veterinárního zákona²⁾,

k) vyvolávat bezdůvodně nepřiměřené působení stresových vlivů biologické, fyzikální nebo chemické povahy,

l) chovat, zejména rozmnožovat zvířata v nevhodných podmínkách nebo tak, aby si sama nebo vzájemně způsobovala utrpení,

m) zasahovat do průběhu porodu způsobem, který neodpovídá obtížnosti porodu, zvyšuje bolest anebo poškozují zdraví matky i mláďete,

n) zacházet se zvířetem, přepravovat je nebo je pohánět způsobem, který vyvolává nepřiměřenou bolest, utrpení nebo poškození zdraví anebo vede k jeho neúměrnému fyzickému vyčerpání,

o) používat k vázání nebo k jinému omezení pohybu zvířete prostředky, které zvířeti způsobují anebo lze předpokládat, že budou způsobovat, poranění, bolest nebo jiné poškození zdraví,

p) usmrtit zvíře způsobem působícím nepřiměřenou bolest nebo utrpení,

r) překrmovat nebo krmit zvíře násilným způsobem, nejde-li o zákrok nezbytný k záchraně jeho života nebo zachování jeho zdraví,

s) používat živá zvířata ke krmení těch druhů zvířat, u nichž z biologických důvodů není takový způsob výživy nutný,

t) opustit zvíře s výjimkou zvířete volně žijícího s úmyslem se ho zbavit nebo zvíře vyhnat,

u) při manipulaci s živými rybami zbavovat ryby šupin nebo ploutví, vsouvat rybám prsty pod skřele do žáber nebo jim vtlačovat prsty do očnic anebo násilně vytlačovat jikry nebo mlíčí, pokud se nejedná o výzkum a umělý chov ryb a nejde-li o postup stanovený zákonem o rybářství a zákonem o ochraně přírody a krajiny^{1g)}

v) označovat zvíře vymrazováním s výjimkou ryb, a označovat zvíře výžehem, s výjimkou koní, stanoví-li tak zvláštní právní předpis^{1h)},

w) chovat společně v maloobchodních prodejnách živých zvířat hlodavce samčího a samičího pohlaví, nejde-li o holata určená ke zkrmení,

x) používat elektrický proud k omezení pohybu končetin nebo těla zvířete mimo použití elektrických ohradníků nebo přístrojů pro elektrické omračování a usmrcování zvířat anebo odchyt ryb podle zvláštního právního předpisu,^{1g)}

y) jiné jednání v rozporu s tímto zákonem, v jehož důsledku dojde k utrpení zvířete.

Ve vztahu k výše uvedenému zákazu chovat zvířata v nevhodných podmínkách představuje novela vyhlášky upřesnění, neboť specifikuje, jaké podmínky jsou pro chov koní, oslů a jejich kříženců vhodné. Dosud se hodnocení vhodnosti a nevhodnosti podmínek chovu koní, oslů a jejich kříženců chovaných jako zvířata v zájmových chovech ve správním řízení opíralo o odborné vyjádření krajské veterinární správy podle § 24a zákona na ochranu zvířat. Předmětem kritiky krajských veterinárních správ bylo, že nemohou toto odborné vyjádření opřít o ustanovení vyhlášky o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat.

Dále se na chovatele koní, oslů a jejich kříženců chovaných jako zvířata v zájmových chovech vztahuje například ustanovení § 13 odst. 1 zákona na ochranu zvířat, které stanoví: *„Každý je povinen zabezpečit zvířeti v zájmovém chovu přiměřené podmínky pro zachování jeho fyziologických funkcí a zajištění jeho biologických potřeb tak, aby nedocházelo k bolesti, utrpení nebo poškození zdraví zvířete, a učinit opatření proti úniku zvířat. Zvíře nesmí být chováno jako zvíře v zájmovém chovu, jestliže nejsou zabezpečeny přiměřené podmínky pro zachování jeho fyziologických funkcí a zajištění jeho biologických potřeb nebo jestliže se zvíře nemůže adaptovat, přestože tyto podmínky zabezpečeny jsou.“*

Změnu podmínek chovu skotu (krav) ve stájích s plně řízeným pohybem si vyžádal nástup moderních technologií, především automatizace a robotizace. Tvorba předpisů by na takovéto situace měla, vždy při dosažení určité kvalitativní či kvantitativní úrovně, reagovat. Dosud nebyly specifické podmínky pro zařízení využívající automatický dojící systém právními předpisy upraveny. Tyto podmínky budou nyní stanoveny prostřednictvím definice automatického dojícího systému a v § 2 odst. 7 vyhlášky, který upravuje podmínky, za kterých je možné navýšit v takovém systému počet dojnic nad rámec dosavadních maximálních limitů.

Cílem navrhované právní úpravy je také změna § 12 vyhlášky, který již v současné době upravuje minimální standardy pro ochranu běžců. Návrhem novely vyhlášky dochází k úpravě prostorových podmínek pro chov běžců (tedy pštrosa dvouprstého, nandu pampového a emu hnědého) a k úpravě těch ustanovení vyhlášky, která neodpovídají dosavadním praktickým zkušenostem s chovem běžců.

Králíci jsou z hlediska počtu druhým nejpočetnějším druhem zvířat chovaným pro hospodářské účely v EU (po drůbeži). Ačkoli existují pravidla stanovující minimální normy pro ochranu hospodářských zvířat, v EU neexistují právní předpisy, které by specificky chránily dobré životní podmínky králíků. Konkrétní podmínky pro ochranu králíků dosud nestanovují ani české právní předpisy. Na ochranu králíků se ale vztahují obecná ustanovení zákona na ochranu zvířat (viz výše). Do vyhlášky se doplňuje nové ustanovení § 13, které upravuje minimální standardy pro ochranu králíků.

5. Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky, sociální dopady, včetně dopadů na rodiny a dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny, a dopady na životní prostředí

Realizace navrhované právní úpravy si nevyžádá finanční nároky na státní rozpočet a nebude znamenat dodatečné náklady v rámci veřejných rozpočtů.

Návrh vyhlášky bude mít pozitivní dopad na podnikatelské prostředí v oblasti chovu skotu (krav), protože v případě možnosti obsazení stáje až o 20 % vyšším počtem krav se zvýší rentabilita a efektivnost chovu.

Případné finanční dopady na chovatele koní, oslů a jejich kříženců chovaných v zájmových chovech budou plynout již z novely zákona na ochranu zvířat, nikoliv z této novely vyhlášky.

Nepředpokládá se ale výraznější dopad nové právní úpravy na chovatele koní, oslů a jejich kříženců chovaných v zájmových chovech, neboť, jak uvádí důvodová zpráva k novele zákona na ochranu zvířat, podmínky zájmových chovů koní a chovů hospodářských jsou v podstatě totožné.

Za účelem minimalizace rizika vyšších finančních nákladů pro chovatele koní, oslů a jejich kříženců chovaných jako zvířata v zájmových chovech, stanoví vyhláška, že požadavky, které se týkají velikosti prostor pro ustájení zvířat, se vztahují pouze na nově budované stáje nebo poprvé do provozu uváděné stáje. Stejný postup již platí v případě koní, oslů a jejich kříženců chovaných jako hospodářská zvířata. Toto ustanovení nabude účinnosti později, a to až 1. 1. 2023, tak aby nebyli chovatelé nuceni měnit projekt v průběhu stavby.

Nepředpokládá se výraznější dopad navrhované právní úpravy na chovatele běžců a králíků.

Přiblížení parametrů minimálních standardů pro chov běžců skutečným požadavkům daným praxí sníží ekonomickou zátěž chovatelů

Nová právní úprava přináší základní požadavky na chov králíků, bez stanovení konkrétních rozměrů technologií. Vyhláška se nebude vztahovat na všechny chovatele králíků. Požadavky stanovené v novém ustanovení se vztahují na zařízení, ve kterých je chováno více než 100 kusů dospělých králíků. Změna podmínek pro chov králíků bude mít vliv na chovatele, kteří v současné době chovají králíky na území České republiky. U některých chovatelů bude nutná případná dílčí úprava technologií.

Sociální dopady, včetně dopadů na rodiny a na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny, a dopady na životní prostředí z navrhovaných změn nevznikají.

Navrhovaná právní úprava nemá dopady na životní prostředí.

6. Zhodnocení současného stavu a dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Návrh vyhlášky nemá žádné negativní dopady ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen.

7. Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Navrhovaná úprava je v souladu s ochranou soukromí a osobních údajů. Z provedené analýzy obsahu návrhu nevyplývají ve zmíněných oblastech žádné negativní dopady.

Navrhovaná právní úprava je v souladu se zákonem č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů.

8. Zhodnocení korupčních rizik

Navrhovaná právní úprava neobsahuje žádné ustanovení, které by bylo předmětem korupčního rizika.

9. Zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo obranu státu

Navrhovaná právní úprava neobsahuje žádné ustanovení, které by se vztahovalo k bezpečnosti nebo obraně státu.

ZVLÁŠTNÍ ČÁST

K bodům 1 a 5 – k poznámce pod čarou č. 2, která je obsažena v § 1 odst. 1, a k poznámce pod čarou č. 2b, která je obsažena v § 1b odst. 4 písm. b)

Zrušuje se odkaz na Směrnici Rady 93/119/ES ze dne 22. prosince 1993 o ochraně zvířat při porážení nebo usmrcování. Tato směrnice byla zrušena Nařízením Rady (ES) č. 1099/2009 ze dne 14. září 2009 o ochraně zvířat při usmrcování, které není do vyhlášky o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat implementováno. Adaptace nařízení o ochraně zvířat při usmrcování je zajištěna jinými právními předpisy. Jedná se o zákon na ochranu zvířat, vyhlášku č. 418/2012 Sb., o ochraně zvířat při usmrcování, ve znění pozdějších předpisů, a vyhlášku č. 22/2013 Sb., o vzdělávání na úseku ochrany zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů.

K bodu 2 – k § 1 odst. 2

V návaznosti na nové zmocňovací ustanovení obsažené v § 12g odst. 2 zákona na ochranu zvířat dochází k rozšíření ustanovení, které vymezuje oblasti, na které se vyhláška vztahuje. Dosud se vyhláška vztahovala pouze na zvířata hospodářská. Nově se bude vyhláška vztahovat také na koně, osly a jejich křížence, kteří jsou chováni jako zvířata v zájmových chovech. K důvodům tohoto postupu viz výše.

K bodu 3 – k poznámce pod čarou č. 2a, která je obsažena v § 1a písm. a)

Dochází k aktualizaci znění poznámky pod čarou č. 2a, a to v návaznosti na posun písmen v § 3 odst. 1 zákona na ochranu zvířat. Jedná se o legislativně technickou změnu.

K bodu 4 – k § 1a písm. e)

Ustanovení § 1a písm. e) návrhu vyhlášky nově definuje pojem automatický dojící systém.

Automatický dojící systém (automatic milking systém - AMS) je systém využívaný převážně v zahraničí, původně byl zaveden pro malé farmy (50 - 150 dojnic), avšak vzhledem k technologickému pokroku a dobrým zkušenostem s managementem dojených stád je stále více zaváděn na mléčné farmy s více jak 500 dojnicemi. V ČR již existují chovy s tímto systémem, po ukotvení pravidel v legislativě se předpokládá nárůst této technologie v chovech mléčného skotu.

Hlavní výhody AMS jsou snížení pracovního zatížení personálu farmy a možnost dojení více než dvakrát denně bez vícenákladů na práci. Jedná se o zcela nový způsob optimalizace managementu stáda a celé mléčné farmy. Hlavní odlišnosti spočívají zejména v různých řešeních organizace stáda např. volný pohyb dojnic s dobrovolnou návštěvou dojícího robota nebo řízený pohyb stáda s individuálním přístupem k jednoboxovým popř. víceboxovým robotům.

Různé systémy řízení pohybu dojnic slouží především k pravidelným návštěvám dojící jednotky, nicméně musí respektovat i další potřeby dojnic, tj. krmení, napájení a odpočinek. U dojnic musí být tyto jejich potřeby plně naplněny, což je využíváno k řízení pohybu zvířat ve stáji s AMS. Pohyb dojnic je kontrolován systémem branek, které dělí stáj na různé části. Vstup

do dojící jednotky je založen na kritériích stanovených chovatelem (zvolený interval dojení, úspěšnost předchozího dojení).

Ve stájích s automatickým dojicím systémem a plně řízeným pohybem (v sekcích) je využívání ustájovacích míst odlišné od stájí s konvenčním dojením a od stájí s robotickým dojením, ale bez řízeného pohybu stáda. Dojnice ve stájích s automatickým dojicím systémem se pohybují ve více cyklech a jejich intenzivní pohybová aktivita neustává ani v nočních hodinách. Z těchto důvodů je možné navýšit kapacitu dojnic v těchto stájích, neboť nedochází k tomu, že by v každém okamžiku dne byla nedostatečná kapacita např. lehacích boxů.

Doporučením je nepřekračovat kapacitu stáje nad 120 % a udržet poměr maximálně 1 : 1,2, tak aby byly zachovány welfare i zdraví zvířat.

K bodu 6 – k § 2 odst. 1 písm. k)

Ustanovení § 2 odst. 1 písm. k) bylo vypuštěno, neboť uvedená problematika je již upravena v nařízení Rady (ES) č. 1/2005 ze dne 22. prosince 2004 o ochraně zvířat během přepravy a souvisejících činnostech a o změně směrnic 64/432/EHS a 93/119/ES a nařízení Rady (ES) č. 1255/97. Toto nařízení v příloze I, kapitole I bodu 2 písm. e) stanoví: „Poraněná zvířata a zvířata s fyziologickými potížemi nebo patologickými stavy se nepovažují za způsobilá k přepravě, zejména pokud jde o selata mladší tří týdnů, jehňata mladší jednoho týdne a telata mladší deseti dnů, ledaže jsou přepravována na vzdálenost menší než 100 km“. Vyhláška o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat neimplementuje nařízení o ochraně zvířat během přepravy.

Vyhláška o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat nemá za cíl upravovat ochranu zvířat při přepravě, kterou již upravuje Nařízení Rady (ES) č. 1/2005 ze dne 22. prosince 2004 o ochraně zvířat během přepravy a souvisejících činnostech a o změně směrnic 64/432/EHS a 93/119/ES a nařízení Rady (ES) č. 1255/97. Cílem novely vyhlášky o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat nemůže být ani aplikace přísnějších ustanovení, než stanoví uvedené nařízení.

Ve Směrnici Rady 2008/119/ES ze dne 18. prosince 2008, kterou se stanoví minimální požadavky pro ochranu telat, v platném znění, není uvedený požadavek upraven.

Vypuštěním tohoto ustanovení rozhodně nedochází ke snížení standardu ochrany zvířat, v tomto případě telat, ale jedná se o nadbytečný artefakt z minulé právní úpravy. Vypuštění znamená právní „vyčištění“ stávající úpravy, neboť samotná ochrana telat při přepravě je dána přímo Nařízením Rady (ES) č. 1/2005 ze dne 22. prosince 2004 o ochraně zvířat během přepravy a souvisejících činnostech a o změně směrnic 64/432/EHS a 93/119/ES a nařízení Rady (ES) č. 1255/97.

K bodu 7 – k poznámce pod čarou č. 2c, která je obsažena v § 2 odst. 1 písm. m)

Z vyhlášky je vypuštěna poznámka pod čarou, která odkazuje na zrušené právní předpisy. Jedná se o legislativně technickou změnu.

K bodu 8 – k poznámce pod čarou č. 4, která je obsažena v § 2 odst. 3

Dochází k aktualizaci poznámky pod čarou č. 4, a to v návaznosti na vývoj právních předpisů. Zákon č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat

a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon), již prošel celou řadou dalších novelizací. Jedná se o legislativně technickou změnu.

K bodům 9 a 10 – k § 2 odst. 7 písm. a) a b)

Změna uvedená v § 2 odst. 7 písm. a) je legislativně technickou úpravou související se změnou uvedenou v nově vloženém písmeni b).

Změna uvedená v § 2 odst. 7 písm. b) se týká minimálních standardů pro ochranu kategorie plemenic skotu (krav) ve věku od šesti měsíců, které jsou evidovány podle zvláštních právních předpisů, k využití v plemenitbě nebo jsou pro tento účel odchovávány. Jiných kategorií skotu uvedených ve vyhlášce se tato změna nedotýká.

Navrhovaná změna upravuje současné ustanovení, že počet zvířat ve volném ustájení nesmí být větší, než počet boxů a počet míst v krmišti, pokud není objemné krmivo podáváno do nasycení podle vlastní potřeby zvířete; prostory včetně chodeb a výběhů zajišťují takové podmínky, aby se předešlo neúměrným skupinovým tlakům.

Současné podmínky uvedené ve vyhlášce zůstávají zachovány. Ke stávajícím podmínkám se pouze doplňuje možnost zvýšit počet zvířat až o 20 % oproti počtu boxů. Jedná se tedy o možnost navýšit počet zvířat oproti počtu boxů v poměru 1,2 : 1. Pokud bude například ve stáji 100 boxů, může být při splnění podmínek stanovených ve vyhlášce ve stáji chováno až 120 krav.

Podmínky, které jsou ve vyhlášce pro navýšení počtu zvířat stanoveny, jsou tyto:

- jedná se o stáj s plně řízeným pohybem krav,
- jedná se o stáj s automatickým dojicím systémem,
- ve stáji je objemné krmivo podáváno do nasycení podle vlastní potřeby zvířete (ad libitum).

Stáj s plně řízeným pohybem krav a automatickým dojicím systémem, kde je objemné krmivo podáváno do nasycení podle vlastní potřeby zvířete, se rozumí stáj, ve které je prostřednictvím jednosměrných, případně selekčních branek usměřován pohyb dojnic mezi jednotlivými zónami. Celkový stav zvířat ve stáji je tedy rozdělen mezi jednotlivé zóny a v žádném časovém okamžiku se nenacházejí všechna ustájená zvířata v jedné zóně. V zóně krmení musí být stále dostupné objemové krmivo a s výjimkou servisní přestávky dostupné robotické dojení.

Stáj je rozdělena na sektory – zónu krmení, zónu dojení a zónu klidu, mezi kterými krávy procházejí identifikačními jednosměrnými brankami, případně selekčními brankami, a řízený systém umožňuje jejich propuštění či nepropuštění do další zóny. Typicky ze zóny klidu do čekárny na dojení a následně k dojicím robotům nebo přímo do zóny krmení a zpět.

Vychází se z poznatku, že stáje v chovech s plně řízeným pohybem krav v jednotlivých sekcích a automatickým dojicím systémem a průběžným podáváním objemného krmiva do nasycení podle vlastní potřeby zvířete, přináší předvídatelnou retenci zvířat v jednotlivých sekcích v průběhu dne, stádo je tedy rozptýlené do jednotlivých sekcí. Boxy tedy nevyužívá v žádném okamžiku plný počet ustájených zvířat. To umožňuje v takovéto technologii chovat až o 20 % více zvířat, než je počet ustájovacích boxů, protože nedochází k takovým situacím, při kterých by se vytvářely neúměrné skupinové tlaky.

Změna vyhlášky je navržena na základě studie provedené Výzkumným ústavem živočišné výroby. Studii označenou „Časové využití ustájovacích míst v produkční stáji pro dojnice s automatickým dojicím systémem (AMS)“ zpracoval v roce 2018 doc. Ing. Petr Kunc, Ph.D. a doc. Ing. Ivana Knížková, CSc. V závěru této studie je uvedeno: „Na základě všech

získaných poznatků, lze konstatovat, že ve stájích s automatickým dojícím systémem a plně řízeným pohybem (v sekcích) je využívání ustájovacích míst odlišné od stáji s konvenčním dojením a od stáji s robotickým dojením, ale bez řízeného pohybu stáda. Doporučením je nepřekračovat kapacitu stáje nad 120 % a udržet poměr maximálně 1 : 1,2.“

V plně řízených automatických provozech není pohyb zvířat mezi jednotlivými sekcemi plošně regulován chovatelem a podřízen technologickému provozu ve stáji. Zvířata proto mohou své potřeby, tedy krmení, dojení, procházení se či odpočinek řešit individuálně v průběhu celého dne (s výjimkou hodinové technologické přestávky v poledne, kdy jsou aktivity podle dlouhodobé zkušenosti nejnižší a kdy dochází k servisu dojících robotů). Také tuto možnost plně využívají. To vede ke stálé retenci minimálně jedné třetiny zvířat v sekcích mimo ležiště.

To je rozdíl mezi klasicky řízeným provozem stáje, kdy v jeden okamžik jsou zvířata nakrmena, vyhnána do dojírny, nahnána zpět do stáje. V takovém režimu musí být skutečně krmná místa i ležiště v poměru minimálně 1:1.

V plně řízených automatizovaných chovech však k tomuto nedochází, zvířata vědí, že nemusí během cyklu nikam spěchat, protože budou mít k dispozici krmení (adlibitní) i možnost odpočinku bez konkurenčních bojů či velkého hledání. To vede k velkému zklidnění ve stáji, umožní snadné vytvoření hierarchické struktury stáda a prakticky nedochází ke zjevným projevům vnitrodruhové agrese. Ke zklidnění vede i minimální potřeba obslužného personálu. Faktem je, že provoz uvedených systémů zvyšuje odborné nároky na pracovníky.

K bodům 11 a 12 – k § 2 odst. 8 a § 4 písm. j)

Ustanovení § 2 odst. 8 a § 4 písm. j) vyhlášky byla upravena na základě připomínky Ministerstva životního prostředí uplatněné v rámci meziresortního připomínkového řízení. Jedná se o věcné upřesnění ustanovení týkajících se pasteveckých psů. Stanovení požadavků na psy je součástí ochrany hospodářských zvířat, které má vliv na zachování jejich welfare. Úprava vychází ze skutečnosti, že pro použití pasteveckých psů jsou klíčové jejich vlohy a socializace s hospodářskými zvířaty, nikoli až tak specifický výcvik. Nelze akceptovat selekci pouze na plemena pasteveckých psů, důležitá je povaha a vlohy psa, který bude střežit stádo. Nicméně takovou potřebnou povahu mohou mít i jedinci jiných plemen psů, nikoliv pouze uznaná pastevecká plemena. Stejně tak ne každý jedinec z uznaného pasteveckého plemene musí být díky své povaze vhodný pro střežení zvířat na pastvě.

K bodu 13 – k § 4 písm. k)

Ustanovení § 4 písm. k) vyhlášky bylo upraveno tak, aby bylo v souladu s Doporučeními Rady Evropy týkajícími se koz a ovcí. Uvedené ustanovení bylo přeformulováno po projednání se Státní veterinární správou.

Z článku 6 Doporučení Rady Evropy týkající se koz (přijata stálým výborem 6. 11. 1992 a platná od 6. 11. 1993), citujeme:

„1. Stádo má být prohlédnuto zevrubně nejméně jednou denně; výjimkou je venkovní chov koz v extenzivních podmínkách za příznivého počasí, kdy je možno prodloužit interval mezi prohlídkami, ne však na dobu delší než jeden týden. Prohlídky však mají být prováděny v intervalech kratších než jeden den, resp. týden, je-li ohrožena životní pohoda zvířat, zejména pak v době porodů, hrozí-li vážné napadení mouchami nebo dravými zvířaty, nebo nastanou-li významné změny v řízení nebo jiných podmínkách chovu. Tyto prohlídky mají být prováděny nezávisle na funkci jakéhokoliv automatického systému dohledu a k jejich provedení má být k dispozici zdroj světla.“

Z článku 6 Doporučení Rady Evropy týkající se ovcí (přijata stálým výborem 6. 11. 1992 a platná od 6. 11. 1993), citujeme:

„1. Stádo má být zevrubně prohlédnuto nejméně jednou denně; jsou-li ovce chovány venku v bezpečných extenzivních podmínkách a je-li příznivé počasí, lze interval mezi prohlídkami prodloužit na jeden týden. Prohlídky by se však měly provádět častěji než jednou denně nebo týdně, je-li životní pohoda ohrožena, a to zejména v době porodů, po ostříhání nebo koupeli, v době zvýšeného nebezpečí napadení mouchami nebo dravými zvířaty a po významných změnách v řízení chovu nebo jiných podmínkách.

Tyto prohlídky mají být vykonávány nezávisle na jakémkoliv automatickém systému dohledu a k jejich provedení má být k dispozici zdroj světla.“

K bodům 14 a 15 – k nadpisu § 5 a k návěti § 5

Jelikož bude vyhláška nově upravovat minimální standardy pro koně, osly a jejich křížence, kteří jsou chováni jako zvířata hospodářská, a rovněž pro koně, osly a jejich křížence, kteří jsou chováni jako zvířata v zájmových chovech, je nutné rozlišit, na kterou kategorii zvířat se vztahuje dosavadní ustanovení § 5 vyhlášky a nové ustanovení § 5a vyhlášky:

- Dosavadní ustanovení § 5 vyhlášky se vztahuje na koně, osly a jejich křížence chované jako zvířata hospodářská. Připomínáme, že toto ustanovení obsahuje pro koně, osly a jejich křížence legislativní zkratku „koně“. Ustanovení, ve kterých se hovoří o koních, se tedy vztahují také na osly a jejich křížence.
- Nové ustanovení § 5a vyhlášky se vztahuje na koně, osly a jejich křížence chované jako zvířata v zájmových chovech.

K bodu 16 – k § 5 písm. d)

Na základě jednání Ministerstva zemědělství a Státní veterinární správy, vzešlého z požadavku Antibyrokratické komise Ministerstva zemědělství byla v návrhu vyhlášky vypuštěna část ustanovení § 5 písm. d), která uvádí při chovu koní, oslů a jejich kříženců povinnost zajistit na pastvině v případě celoročního pastevního chovu přístřešek, pokud koně nemají přímý přístup do stájí.

Důvodem pro to byl jednak současný trend chovu zvířat akcentující volné ustájení, dostatečný prostor a možnost dostatečného pohybu po celý den nebo aspoň po velkou část dne, lépe odpovídající fyziologickým a etologickým potřebám, dále sociální kontakty s dalšími koňmi, dostatek podnětů okolí, čistý vzduch. Rovněž se stále častěji chovají otužilá plemena (hucul, ponny) a tato plemena jsou rovněž využívána v chráněných oblastech, kde nelze ani přístřešky stavět. Zkušenost ukazuje, že zvířata, pokud mají jinou možnost ochrany před nepříznivými klimatickými jevy (těmi se rozumí nejen sníh, déšť a silný vítr, ale také prudké sluneční záření), přístřešky obecně příliš nevyužívají.

Dalším argumentem je, že nebyly stanoveny parametry pro přístřešek, tím byla dána možnost interpretační šíře. Rovněž nebylo stanoveno, zda musí být přístřešky k dispozici pro všechny koně ustájené na pastvině a požadavek se vztahoval pouze na celoroční pobyt koní na pastvě (tedy jeden den stačilo dát koně do stáje a uvedené ustanovení nemuselo být aplikováno).

Uvedenou otázku upravuje také § 12a odst. 4 zákona na ochranu zvířat, a to takto: „*Hospodářským zvířatům, která nejsou chována v budovách, se poskytuje přiměřená ochrana před nepříznivými povětrnostními podmínkami, predátory a riziky ohrožujícími jejich zdraví.*“

Povinností chovatele je i nadále chránit zvířata před nepřízní počasí. Zrušení požadavku na zbudování přístřešků nemění nic na povinnosti chovatele chovat zvířata způsobem, v prostředí a podmínkách, které vyžadují jejich biologické potřeby, fyziologické funkce a zdravotní stav a předcházet poškození jejich zdraví, a v takových podmínkách, aby si sama nebo vzájemně nezpůsobovala utrpení. Jako ochranné prvky však mohou sloužit také terénní prvky a funkční zeleň.

Problematika celoročního pobytu zvířat na pastvě a vybavení pastvin přístřešky byla velmi pečlivě zvažována a diskutována s předními českými odborníky na chov koní. Tito odborníci se shodují, že v našich klimatických podmínkách i celoročně koně odchovávaní na pastvě nemají problém se přizpůsobit. Koně žijí na různých kontinentech v nejrůznějších klimatických podmínkách. Ať už se jedná o podmínky subtropické, nebo tropické – Austrálie, Argentina, Střední východ, Afrika, nebo vysloveně chladné – Kanada, sever USA, Rusko. Koně v průběhu roku přizpůsobují svou tepelnou bilanci a tím i termoregulaci jednak srstí, potem, dýcháním a chováním. Kůň jako zvíře z Euroasijských stepí je přizpůsobeno ve volné přírodě se vyrovnat termoregulací teplotám $-30\text{ }^{\circ}\text{C}$ až $30\text{ }^{\circ}\text{C}$ (Mongolsko v zimě i $-40\text{ }^{\circ}\text{C}$, zebry v Africe až $+50\text{ }^{\circ}\text{C}$!). Optimální teplota pro koně je $7 - 8\text{ }^{\circ}\text{C}$. Středoevropské klima pro koně celoročně chované na pastvě nepředstavuje problém.

To ale neznamená, že by klimatické podmínky neměly na koně vliv. Zkušenosti ukazují, že vedro a slunce působí na četná plemena koní psychologicky záporně, chlad a déšť zase naopak dokonce kladně. Déšť, zima, sníh, hmyz nejsou většinou pro koně bez přístřešku nepřekonatelným problémem. Problémem může být dlouhodobé působení přímého slunce v letních měsících bez možnosti „úkrytu“ do stínu. Proto je velmi důležité zabezpečit koním přístup ke zdroji vody a zajistit jim stín na pastvinách, např. vzrostlými stromy, plachtovím a podobně.

Je důležité si uvědomit, že koně, stejně jako jiná hospodářská zvířata, se v rámci svých základních přirozených životních instinktů brání být v uzavřených prostorách, protože chtějí mít přehled o možných predátorech. V tom jim přístřešky brání, a proto si raději nachází místa v pastevním areálu, která jim přirozeně vyhovují k zabezpečení svých životních potřeb. Pokud takovými místy pastevní areál nedisponuje, je potřeba je vytvořit. To však neznamená vybudovat striktně přístřešek, ale naopak je lepší využít přirozeného rázu pastviny a podpořit jej například výsadbou stromů a jinými možnostmi. Zajištění určité míry ochrany koní na pastvinách pomocí vzrostlé vegetace znamená pro chované koně úkryt před sluncem a zároveň také dostatečné umožnění uspokojení základních etologických potřeb koní.

Vzhledem k výše uvedenému lze jediné konstatovat, že nelze striktně stanovit pravidla, kdy musí být bezpodmínečně přístřešek na pastvině nebo ve výběhu pro koně používán. Je i obtížné jasně stanovit jeho parametry (rozměry, typ, umístění, počet apod.), a to i z toho důvodu, že jeho účinnost lze úspěšně nahradit vzrostlými stromy či obdobnou vegetací. Řešením není ani stanovit tuto povinnost pro všechny případy pobytu koně ve venkovním prostředí.

Pro posouzení, zda dochází k týrání zvířat či nikoliv, by měly postačovat obecnější ustanovení právních předpisů upravující ochranu zvířat proti týrání a kompetentnost orgánů vykonávajících dozor nad ochranou zvířat

K bodu 17 – k novému § 5a

Do vyhlášky se nově vkládá ustanovení § 5a, které upravuje minimální standardy pro ochranu koní, oslů a jejich kříženců chovaných jako zvířata v zájmovém chovu.

Jak již bylo uvedeno výše, nová právní úprava nepřináší nové podmínky chovu koní, oslů a jejich kříženců, ale pravidla pro zájmové chovy řeší odkazem na pravidla pro chovy hospodářských zvířat tak, aby bylo zřejmé, která ustanovení vyhlášky a od jakého data se na chovatele zvířat v zájmovém chovu vztahují.

Návrh vyhlášky je formulován tak, aby nevznikaly nedůvodné rozdíly v podmínkách chovu koní, oslů a jejich kříženců jako zvířat hospodářských a jako zvířat v zájmovém chovu. Cílem právní úpravy tedy je, aby pro koně, osly a jejich křížence platily stejné podmínky chovu bez ohledu na účel chovu. Jak již bylo uvedeno v důvodové zprávě k novele zákona na ochranu zvířat, již v současné době jsou tyto podmínky prakticky totožné

Dosavadní znění vyhlášky upravuje ochranu koní, oslů a jejich kříženců v § 5, který se vztahuje na hospodářská zvířata. Kromě tohoto ustanovení platí pro chovatele koní, oslů a jejich kříženců také obecná ustanovení vyhlášky. Jedná se o ustanovení § 1a, které upravuje pojmy, ustanovení § 1b, které upravuje minimální standardy zařízení pro hospodářská zvířata, a ustanovení § 1c, které upravuje obecné požadavky na chov hospodářských zvířat.

Vzhledem k výše uvedenému nebylo možné pouze doplnit do § 5, že se vztahuje také na zvířata v zájmových chovech. Ve vyhlášce bylo nutné vyřešit také vztah k úvodním obecnějším ustanovením, která hovoří pouze o zvířatech hospodářských.

Dalším důvodem pro samostatné ustanovení je nutnost odložit účinnost ustanovení, která se podle dosavadní právní úpravy vztahovala od 1. 1. 2012 na nově budované stáje nebo poprvé do provozu uváděné stáje pro koně chované jako hospodářská zvířata. Toto platí také pro přílohu č. 3 vyhlášky, která upravuje „Další požadavky na prostory pro ustájení koní“ a na kterou odkazuje § 5 písm. q) vyhlášky. Není možné, aby tyto povinnosti začaly pro chovatele koní, oslů a jejich kříženců chovaných jako zvířata v zájmových chovech platit ihned po nabytí účinnosti vyhlášky.

Na některé stáje, které neprojdou rekonstrukcí, se vyhláška nebude vztahovat. Jejich provoz se ukončí s koncem užitelnosti stavby. Jedná se o cílené vynechání některých takovýchto staveb – např. Národní hřebčín Kladruby nad Labem. Hřebčín v Kladrubech nad Labem a jeho krajina jsou od roku 2019 na seznamu UNESCO. Hřebčín disponuje objekty se statutem národní kulturní památky.

Slovo „přiměřeně“ je ve vyhlášce v návěti § 5a odst. 2 použito záměrně, neboť osli a kříženci s koňmi se mohou lišit a v mnohých případech liší nejen svou konstitucí, ale i velikostí. Jedná se většinou o robustní a odolné jedince a z tohoto důvodu je potřeba na ně nenahlížet stejně, jako například na teplokrevné koně, ale právě přiměřeně přizpůsobit podmínky chovu jejich potřebám. Tuto povinnost má chovatel, orgán dozoru pak kontroluje adekvátnost chovatelských podmínek.

K bodu 18 – k § 12

V ustanovení § 12 dochází ke změně minimálních standardů pro ochranu běžců. Vzhledem k počtu změn v dosavadním § 12 je celé ustanovení formulováno nově. Na základě více než dvacetiletých zkušeností s chovem běžců byly navrženy změny, a to na základě návrhu Státní veterinární správy na zařazení tohoto ustanovení do vyhlášky a po projednání se zástupci Českého svazu chovatelů pštrosů, z. s.

Z nadřádu běžců (*Ratitae*) se k hospodářským účelům u nás i v zahraničí využívají pouze tři druhy běžců, a to pštros dvouprstý (*Struthio camelus*), nandu pampový (*Rhea americana*) a emu hnědý (*Dromaius novaehollandiae*). Jejich faremní využití je následující: pštrosi z 93 %, emu z 6 % a nandu z 1 %. Pštros dvouprstý má 3 formy, které se odlišují

velikostí a hmotností, v České republice se jedná o pštrosa červenokrkého, modrokrkého a černokrkého.

Dalším druhem běžců je kasuár přilbový (*Casuarus casuaris*), který žije soliterně, je velmi agresivní a špatně se adaptuje na podmínky faremního chovu. Do nadřádu běžců jsou dále zahrnováni kiviové (*Apterygiformes*), o kterých není známo, že by se chovali faremně.

Při zakládání farmových chovů běžců v České republice v roce 1993 se vycházelo ze znalostí etologie chovaných běžců a jejich chování ve volné přírodě. Chovy byly koncipovány jako chov ve výbězích, které sloužily zároveň jako pastva s příkrmem krmné směsi. Při stanovení původních rozměrů nebyly zkušenosti s farmovým chovem těchto zvířat, v té době nebyly žádné zkušenosti ani s jejich chovem, ustájením, krmením, plemenitbou, líhnutím a odchovem kuřat, zdravotní problematikou v chovech, porážením s prodejem masa a kůží, neexistovaly žádné informace, literatura, nebyla k tomu žádná legislativa.

Aby se zabránilo určité živelnosti v chovu běžců a nežádoucí plemenitbě, byl v roce 1997 založen Český svaz chovatelů pštrosů (ČSCHP), jehož hlavním cílem byla a stále je podpora a zajištění podmínek pro chov, rozmnožování, šlechtění a další odbornou činnost v ČR chovaných plemen běžců včetně spolupráce se zahraničím. Došlo také k legislativním změnám a běžci byli uznáni za hospodářské zvíře.

Z těchto chovatelů se během následujících let stali uznávaní odborníci nejen u nás, ale i v zahraničí. Jejich erudovanost je založena na každodenní práci v chovech, sledování a pozorování zvířat a evidování poznatků z chovů. Své znalosti předávají kontinuálně na odborných seminářích, přednáškách a jsou zdrojem informací i pro vědeckou obec.

K návrhu na úpravu § 12 vyhlášky o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat došlo po pečlivém zvážení a konzultacích s řadou předních chovatelů běžců. Z jejich více než dvaceti sedmiletých zkušeností s chovem těchto zvířat v našich podmínkách vycházely jejich připomínky a náměty, které byly pečlivě zváženy a konzultovány, a poté zpracovány do navrhované podoby s maximálním důrazem na zabezpečení welfare chovaných zvířat, což je pro chovatele prioritou.

Cílem je tedy přejít ze stávajícího znění vyhlášky nastaveného pro běžce nedomestikovaných druhů zvířat chovaných v zajetí na podmínky pro chov zvířat plně domestikovaných.

Pro úplnost dodáváme, že tyto druhy běžců jsou především plodožraví a semenožraví ptáci. V chovech je zdrojem jejich obživy krmivo poskytnuté chovatelem, nikoliv pastva ve výběhu (pouze do 10 %) jako je tomu u savců, kteří jsou schopni výběhy spásat, nebo u zvířat nedomestikovaných. Výběhy běžci využívají především pro uspokojení tělesného pohybu, zdržují se v hloučcích a u krmišť, kde je jim předkládáno krmivo. Rozsáhlý výběh by mohli využít k reflexní reakci na hrozící nebezpečí, nicméně i to je řešeno v § 12 odst. 1 písmeno a) vyhlášky.

V ustanovení § 12 odst. 1 písm. b) dochází ke změně minimálních standardů pro ochranu běžců. Původní ustanovení požadující pro chov tří dospělých pštrosů dvourprstých 1000 m² a pro chov každého dalšího jedince navíc 800 m² se jeví jako nadhodnocené a nadbytečně ekonomicky i prostorově zatěžující tyto chovy. Na základě více než dvacetiletých chovatelských zkušeností byla proto navržena minimální velikost výběhu pro každého dospělého pštrosa dvourprstého 300 m².

V ustanovení § 12 odst. 1 písm. c) dochází ke změně minimálních standardů pro ochranu běžců. Původní ustanovení požadující pro chov tří dospělých nandu nebo emu 500 m² a pro chov každého dalšího jedince navíc 250 m² se jeví jako nadhodnocené a nadbytečně

ekonomicky i prostorově zatěžující tyto chovy. Na základě více než dvacetiletých chovatelských zkušeností byla proto navržena minimální velikost výběhu pro každého dospělého nandu nebo emu 100 m².

Dosavadní ustanovení § 12 odst. 1 písm. d) bylo z důvodu nadbytečnosti vypuštěno na návrh Českého svazu chovatelů pštrosů, z. s. V našich podmínkách jsou běžci chováni společně, samci se samicemi a tvoří po celý rok chovné páry, nebo hejna - jsou tzv. spáření. Oddělit samce od samice je někdy potřebné z důvodu agresivity jedince, případně z jiného důvodu. Chovatelské zkušenosti ukazují, že vizuální bariéra i zábrany mezi skupinami běžců, tak jak je v současnosti uvádí § 12 odst. 1 písm. d), jsou zbytečné.

S výše uvedeným vypuštěním písm. d) souvisí to, že chovy běžců mohou být intenzivní, polointenzivní nebo extenzivní:

- Při zakládání chovů běžců v našich podmínkách se vycházelo z možností chovu na omezené ploše sloužící pro výběh s krmivem statkovými krmivými s přídatkem krmné směsi. Chovné kusy jsou chovány v párech, nebo triádách (1 samec a 2 samice). Vejce jsou odebírána z hnízda a uměle líhnuta. Kuřata jsou odchována v oddělení pro odchov kuřat. Tento intenzivní způsob chovu zaručuje dobré výsledky reprodukce, chovatel má možnost sledovat vývin kuřat a jejich zdravotní stav.
- U polointenzivního způsobu chovu jsou chovní ptáci (chovnou skupinu tvoří 1 samec a 4 až 5 samic) chováni během chovné sezony v hejnech do 40 ks na ploše 0,20 - 0,40 ha na 1 kus. Chovní ptáci jsou zásobováni před a během snášky krmivem. Vejce jsou sbírána z výběhu a uměle líhnuta. Po vylíhnutí jsou kuřata dána na výchovu k pěstounům. Mladí a jateční ptáci se pasou na vojtěškové či jetelové pastvě s doplňkovým přídatkem kompletní krmné směsi. Větší prostor na 1 kus oproti intenzivnímu způsobu působí příznivě na zdravotní stav a snižuje náklady na krmení.
- Při extenzivním způsobu chovu se běžci chovají téměř jako divoce žijící ptáci na rozsáhlé ploše. Líhnutí a odchov je přenechán výhradně běžcům. Kuřata ve stáří 3 - 4 měsíců jsou odstavována od rodičů. Doplňkové krmivo se nepřidává, nebo jen v omezeném množství během sezony líhnutí. Výsledky reprodukce na jednu samici jsou však nízké, protože ptáci sedí na vejcích již po ukončení první násady a pak je pro ně sezona líhnutí ukončena. Připočteme-li potřebu velkých ploch, které musí být k dispozici a potíže s manipulací ptáků, kteří jsou téměř divocí, pak nízké náklady na krmení u tohoto způsobu chovu nevyvážejí přednosti intenzivního nebo polointenzivního chovu. Pro ekonomicky směřované zemědělské využití pštrosů není tento způsob chovu v našich podmínkách dobře praktikovatelný. Je znám ze zahraničí, u nás není.

Původní znění odstavců 2 a 3 stanovovalo minimální požadavky na přístřešky pro pštrosy, nandu a emu. Tyto parametry se však jeví jako nadhodnocené a nadbytečně ekonomicky zatěžující tyto chovy.

Návrh rozšiřuje požadavky z přístřešků také na stáje. Návrh této změny vychází z potřeb provozu a je reakcí na nové provozní poznatky, které v době vzniku vyhlášky ještě nebyly známy.

Nově jsou v odstavci 2 obecné požadavky na přístřešky a stáje pro pštrosy, emu a nandu. V odstavci 3 jsou stanoveny požadavky na minimální plochu pro přístřešky a stáje pro pštrosy, v odstavci 4 pro nandu a emu.

Vyhláška snižuje nadhodnocené minimální plochy přístřešku na jeden kus, a to u pštrosa z 10 m² na 5 m² a u nandu a emu z 5 m² na 2 m². Parametry na výšku přístřešků a šířku průchodů byly stanoveny obecněji, postihují tak lépe velkou variabilitu výšky i hmotnosti

chovaných zvířat danou jak rázem chovaného zvířete (např. pštros červenokrký, modrokrký a černokrký), tak cílem chovu (chovná či jatečná zvířata).

Návrh této změny vychází z potřeb provozu a je reakcí na nové provozní poznatky, které v době vzniku vyhlášky ještě nebyly známy.

Návrh rovněž v nově navržených odstavcích 3 a 4 rozlišuje další kategorii chovaných zvířat – mladé ptáky ve věku 1 až 2 roky. To umožňuje přesněji postihnout požadavky jednotlivých kategorií chovaných běžců.

Pojem „postupné zvětšování“ je ve vyhlášce již mnoho let a nepůsobí žádné aplikační problémy. Naopak chovatelé běžců sami navrhli úpravu parametrů. K termínu postupného zvětšování: běžci se odchovávají ve stájích, halách nebo přístřešcích dle jednotlivých kategorií (kuřata, mladí ptáci, chovné kusy) v kotcích nebo boxech k tomuto účelu upravených. Jedna část hrazení kotce je mobilní a tou se velikost kotce s růstem, zvětšováním tělesného rámce a živé hmotnosti zvířat upravuje (zmenšuje nebo zvětšuje), tak aby odpovídala dané kategorii zvířat v ní chovaných.

V ustanovení odstavce 6 je stanoveno, od kdy musí stáje pro běžce splňovat stanovené podmínky. Podmínky uvedené ve vyhlášce musí splňovat všechny nově budované nebo rekonstruované stáje. Všechny stáje pro běžce musí splňovat uvedené podmínky od 1. ledna 2023. Chovatelé tedy budou mít období zhruba 1,5 roku na to, aby své chovy uvedli do souladu s vyhláškou.

Ustanovení odstavce 6 se vztahuje na stáje, toto ustanovení se nevztahuje na přístřešky. Pro přístřešky totiž byly požadavky stanoveny vyhláškou i v minulosti a novelou vyhlášky dochází ke zmírnění těchto požadavků, nikoliv k jejich zpřísnění.

K bodu 19 – k § 13

Původní ustanovení § 13 upravovalo minimální standardy pro ochranu kožešinových zvířat ve farmovém chovu.

V ČR je chov kožešinových zvířat zakázán od 1. 2. 2019. Zákon na ochranu zvířat i po zákazu chovu kožešinových zvířat obsahuje ustanovení § 5c – Usmrcování kožešinových zvířat a hlodavců. Znění vyhlášky tedy respektovalo vůli zákonodárce i přes uvedený zákaz nadále upravovat podmínky ochrany kožešinových zvířat.

Každé kožešinové zvíře je chováno za účelem získání kožešiny. Kožešinová zvířata, která nejsou chována za účelem získání kožešin, pojmově neexistují. Definice kožešinových zvířat je uvedena v čl. 2 písm. m) nařízení Rady ES č. 1099/2009 ze dne 24. září 2009 o ochraně zvířat při usmrcování. Z tohoto nařízení citujeme: kožešinovými zvířaty jsou savci chovaní primárně k produkci kožešin, jako jsou norci, tchoři, lišky, mývalové, nutrie a činčily.

Vzhledem k výše uvedenému bylo ustanovení § 13 na základě připomínky Asociace veterinárních lékařů ČR vypuštěno.

Nové ustanovení § 13 obsahuje minimální standardy pro ochranu králíků. Toto ustanovení bylo do novely vyhlášky doplněno na základě požadavku Státní veterinární správy.

Státní veterinární správa při odůvodnění svého návrhu uvedla:

„Oblast chovu králíků s ohledem na požadavky na ochranu zvířat během chovu i během usmrcování je v EU vysoce aktuálním tématem. Králíci jsou z hlediska počtu druhým

nejpočetnějším druhem zvířat chovaným pro hospodářské účely v EU (po drůbeži). Ačkoli existují pravidla stanovující minimální normy pro ochranu hospodářských zvířat, v EU neexistují právní předpisy, které by specificky chránily dobré životní podmínky králíků. V roce 2016 však vydal Evropský parlament pracovní dokument k minimálním standardům pro ochranu hospodářsky chovaných králíků. V roce 2017 přijal Evropský parlament usnesení o minimálních standardech na ochranu chovaných králíků a požádal Úřad pro bezpečnost potravin (EFSA), aby poskytl vědecké stanovisko, které by pomohlo provedení tohoto usnesení.“

„Úřad pro bezpečnost potravin (EFSA) vydal několik vědeckých stanovisek:

- Vědecké stanovisko o zdraví a dobrých životních podmínkách králíků chovaných v různých produkčních systémech (přijato 21/11/2019, publikováno 9/1/2020) – novela z roku 2005,
- Vědecké stanovisko týkající se metod omračování a porážky králíků pro lidskou spotřebu (přijato 21/11/2019, publikováno 9/1/2020),
- Vědecké stanovisko týkající se zabíjení králíků z jiných důvodů, než je porážka (přijato 10/12/2019, publikováno 9/1/2020).

Vědecké stanovisko úřadu EFSA o zdraví a dobrých životních podmínkách králíků chovaných v různých produkčních systémech se zaměřuje na šest příkladů systémů ustájení: konvenční klece; strukturálně obohacené klece; vyvýšené kotce; podlahové kotce; venkovní / částečně venkovní systémy; a organické systémy.

Hlavní závěry jsou následující:

- dobré životní podmínky dospělých králíků jsou v konvenčních klecích nižší než v ostatních pěti ustájecích systémech (s jistotou 66 – 99 %). Nejvýznamnějšími problémy v tomto systému chovu je omezení pohybu, možnosti projevů přirozeného chování (především sociálního chování) a zajištění odpočinku;
- dobré životní podmínky neodstavených králíků jsou nejnižší ve venkovních systémech (tepelný stres) a nejvyšší ve vyvýšených kotcích (jistota 66 – 99 %);
- organické systémy jsou obecně dobré.

Hlavní doporučení k systému konvenčních klecí jsou následující:

- zvětšit velikost konvenčních klecí a přidat prvky, které umožňují účelnější využití klecí (plošiny),
- místo drátěného pletiva jako podlahu užít plastové rošty materiál k hlodání by měl být dostupný všem kategoriím králíků.

Lze tedy očekávat projednávání této oblasti na různých výborech a tlak nevládních organizací na ošetření této problematiky (již několikrát na programu Stálého veterinárního výboru SCoPAFF v roce 2020).

Současně lze konstatovat, že po králíčím mase stoupá odbyt s ohledem na jeho dietetickou hodnotu i dostupnou cenu, a kromě zvířat dovážených do ČR za účelem porážky (zejména z Polska a Slovenské republiky), dochází meziročně k oživení chovu v České republice.

Na současný trend poukazuje i nová povinnost registrace chovatelů králíků v EU, která je stanovena nově v předpisu „Animal Health Law“ (od 21. 4. 2021).

Navrhujeme do vyhlášky tedy nové ustanovení § 13, které upravuje alespoň základní minimální standardy pro ochranu králíků chovaných jako zvířata hospodářská.“

„Nová právní úprava přináší základní podmínky chovu králíků, kde hlavním motivem je aktuálnost tématu a absence této právní úpravy.“

„Cílem právní úpravy je tedy definovat základní podmínky chovu králíků. Právní úprava vychází z původního návrhu Doporučení Rady Evropy – 17. revize (2007) a také z vědeckých stanovisek o zdraví a dobrých životních podmínkách králíků chovaných v různých produkčních systémech EFSA (2005, 2020).“

Kromě výše uvedené argumentace Státní veterinární správy je nutné zmínit následující.

Výše uvedený návrh doporučení Rady Evropy je z roku 2004 (revize z roku 2007) a ani po uplynutí 13ti let nebyl přijat. Dle informací, které má Ministerstvo zemědělství k dispozici, Rada Evropy již neplánuje se dále zabývat problematikou ochrany zvířat. Nelze tedy očekávat přijetí tohoto doporučení. Nelze proto formulovat právní úpravu tak, že by de facto kopírovala tento dokument. Uvedené doporučení může být pouze jedním z východisek nové právní úpravy.

Na úrovni Evropské unie v současné době neexistuje žádné nařízení nebo směrnice, které by závazně upravovalo minimální standardy pro ochranu králíků. Co se tedy týče stanovení takových podmínek, které by sebou nesly nutnost přestavby zařízení určených pro chov králíků, je nezbytné v této oblasti vyčkat na výsledky jednání na úrovni EU. V opačném případě by se mohlo stát, že bude česká právní úprava odlišná od právní úpravy unijní a českým chovatelům vzniknou zbytečné finanční náklady spojené s neustálými změnami požadavků. Takový přístup by mohl vést také k žalobám na Českou republiku ohledně zbytečně vynaložených nákladů a zvýšil by požadavky na případné dotace spojené s takovou přestavbou.

Jak již tedy uvedla Státní veterinární správa, cílem ustanovení je upravit základní požadavky na chov králíků. Změna podmínek pro chov králíků bude mít vliv na chovatele, kteří v současné době chovají králíky na území České republiky. U některých chovatelů bude nutná případná dílčí úprava technologií.

Přestože nová právní úprava přináší základní požadavky na chov králíků, bez stanovení konkrétních rozměrů technologií, je nutné takovou úpravu považovat z hlediska ochrany králíků za přínosnou, neboť v současné době nejsou v české právní úpravě obsažena žádná speciální ustanovení týkající se chovu králíků.

Je ovšem na místě zdůraznit, že vyhláška se nebude vztahovat na všechny chovatele králíků. Požadavky stanovené v novém ustanovení se vztahují na zařízení, ve kterých je chováno více než 100 kusů dospělých králíků. Vyhláška se tak nebude vztahovat na malochovy králíků a na králíky chované jako zvířata v zájmových chovech, ve kterých ovšem i nadále budou platit ustanovení zákona na ochranu zvířat, která zakazují týrání zvířat. Nelze tedy argumentovat tím, že by určitá skupina králíků byla zcela nechráněna.

Jedná se například o tato ustanovení zákona na ochranu zvířat:

- Za týrání se považuje z jiných než zdravotních důvodů omezovat výživu zvířete včetně jeho napájení, nestanoví-li zvláštní předpis jinak [§ 4 odst. 1 písm. c) bod 1].
- Za týrání se považuje z jiných než zdravotních důvodů omezovat bez nutnosti svobodu pohybu nutnou pro zvíře určitého druhu, pokud by omezování způsobilo utrpení zvířete [§ 4 odst. 1 písm. c) bod 3].
- Za týrání se považuje vyvolávat bezdůvodně nepřiměřené působení stresových vlivů biologické, fyzikální nebo chemické povahy [§ 4 odst. 1 písm. k)].
- Za týrání se považuje chovat, zejména rozmnožovat zvířata v nevhodných podmínkách nebo tak, aby si sama nebo vzájemně způsobovala utrpení [§ 4 odst. 1 písm. l)].
- Chovatel je povinen zajistit s ohledem na druh hospodářského zvířete, stupeň jeho vývoje, adaptaci a domestikaci, životní podmínky odpovídající fyziologickým a etologickým

potřebám hospodářských zvířat tak, aby jim nebylo působeno utrpení a byla zajištěna jejich pohoda v souladu se získanými zkušenostmi a vědeckými poznatky [§ 12 odst. 1].

Je také na místě připomenout, že vyhláška je primárně určena pro zvířata chovaná jako zvířata hospodářská. Uvedená pravidla se tedy nebudou vztahovat na chovatele, kteří chovají králíky jako zvířata v zájmovém chovu, tedy především v rámci své zájmové činnosti a pro vlastní potřebu a spotřebu. Drobnochov králíků je velmi často zájmovou činností. Ani u zvířat v zájmovém chovu není vyloučen hospodářský efekt chovu, ale tento efekt nesmí být hlavním účelem chovu. Hospodářský efekt je hlavním účelem chovu u chovatelů, kteří chovají zvířata v rámci své podnikatelské činnosti, tedy v případech, kdy je chov králíků zdrojem obživy dané osoby.

Pojem „zvíře v zájmovém chovu“ a pojem „zvíře hospodářské“ je již od roku 1992 definován v zákoně na ochranu zvířat. Za tu dobu již praxe umí s těmito pojmy pracovat. Uvedené členění zvířat dle účelu jejich chovu je aplikováno také na evropské úrovni (předpisy EU, předpisy Rady Evropy) a v dalších evropských státech. K pojmům hospodářské zvíře a zvíře v zájmovém chovu viz výše.

EFSA zpráva (str. 64 a 65) uvádí, že králíci odpočívají 12 - 18 hodin denně, tedy značnou část dne. Zaujímají buď přikrčenou pozici vleže, když jsou ve střehu, nebo když jsou v klidu a mají možnost, odpočívají tak, že natáhnou v plné délce zadní nohy. Někdy také leží na boku. Zvířata, kterým není umožněno zaujmout odpočinkovou pozici, mohou trpět fyzickým diskomfortem. Ležení s protaženými pánevními končetinami je pro králíky přirozený způsob odpočinku a takovýto odpočinek by jim měl být umožněn, viz např. § 12a odst. 1 zákona, kdy: *„ustájení musí umožnit hospodářským zvířatům bez obtíží uléhat, odpočívat, vstávat a pečovat o povrch svého těla a vidět na ostatní zvířata. Prostor pro ležení musí být pohodlný, čistý a s řádným odtokem tekutých odpadů a nesmí působit nepříznivě na hospodářská zvířata.“* Velikost ustájení (klece) znamená značné omezení pohybu pro zvíře a omezení aktivit, které může zvíře provádět. Odpočinek v přirozené poloze by měl být umožněn všem chovaným zvířatům (ať už hospodářským či zájmovým).

Přední odborníci na chov králíků jednoznačně podtrhují význam okusu pro udržení zdravého chrupu králíků (obrušování zubů) a dále okus významně snižuje agresivitu králíků chovaných skupinově. Chovateli ustanovení dává možnost volby, jaký materiál pro okus zvolí i s ohledem na technologii ustájení králíků. To znamená, že v případě roštového ustájení může chovatel použít pouze dřevěné klacíky, které na rozdíl od sena a slámy nebudou ucpávat rošty a nebudou příčinou nefunkčnosti ustájevacích technologií.

EFSA zpráva na str. 70 uvádí: Žvýkání a hryzáni je součástí normálního repertoáru chování králíka. Nicméně když králíci žvýkají části klece, je to považováno za chování abnormální či chování přesměrované na abnormální objekt. Žvýkání klece je více běžné u mladších laboratorních králíků než u starších (srovnáváno stáří 2 měsíce a 6 měsíců) a je tedy tím pádem běžnější u rostoucích králíků než u chovných zvířat. EFSA již ve své zprávě z roku 2005 popisuje nedostatek materiálu ke hryzáni jako hlavní nebezpečí pro vznik abnormálního chování. U laboratorních králíků bylo seno efektivnější k redukci abnormálního chování, ale dřevěné klacíky byly dle výsledků některých studií stále ještě dostatečně účinné, aby způsobily signifikantní pokles v abnormálním chování u individuálně ustájených králíků.

Výčet není striktní, u jednotlivých technologiích lze použít jednu z možností, nebo jiný vhodný materiál.

Ustanovení odstavce 10 je formulováno tak, aby u starých staveb nebylo nutno do roku 2030 měnit technologie, ale zároveň, aby s tím chovatel při svých plánech na přestavby a rekonstrukce mohl počítat. Každý chovatel tedy bude mít dostatečný čas se na změnu připravit a zařadit si ji do svých plánů. Ustanovení odstavců 1 a 5 se proto budou vztahovat na

všechny chovatele až od roku 2030. Také u ostatních povinností je chovatelům králíků stanovena doba na přizpůsobení se novým požadavkům, a to do 1. 1. 2023.

K čl. II – Závěrečné ustanovení

Jelikož se jedná o technický předpis, podléhá notifikaci podle směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/1535 ze dne 9. září 2015 o postupu při poskytování informací v oblasti technických předpisů a předpisů pro služby informační společnosti.

Podle čl. 1 bod 1 písm. a) uvedené směrnice se výrobkem rozumí každý průmyslově vyrobený výrobek a každý zemědělský produkt včetně produktů rybolovu. Stanovením podmínek chovu hospodářských zvířat vyhláška upravuje podmínky, za kterých jsou produkovány zemědělské produkty.

K čl. III – Účinnost

Navrhuje se nabytí účinnosti vyhlášky 1. září 2021.